



Αθήνα, 15.09.2026

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τους Υπουργούς

Εσωτερικών

Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Θέμα: Ανάγκη θεσμικής θωράκισης, προστασίας και ασφάλειας στο Αγιοφάραγγο.

Το Αγιοφάραγγο του Ηρακλείου αποτελεί ένα περιβαλλοντικό, ιστορικό και πολιτισμικό τοπόσημο ιδιαίτερης σημασίας για την Κρήτη, καθώς είναι ενταγμένο στο ευρωπαϊκό δίκτυο προστατευόμενων περιοχών Natura 2000 (Ζώνη Ειδικής Προστασίας και Ειδική Ζώνη Διατήρησης). Συνδυάζει ένα παρθένο φυσικό τοπίο σπάνιας βιοποικιλότητας με μια μακραίωνη ασκητική και λατρευτική παράδοση, έχοντας ως επίκεντρο τον Ιερό Ναό του Αγίου Αντωνίου που προσελκύει καθ' όλη τη διάρκεια του έτους πλήθος πιστών, περιπατητών και επισκεπτών.

Σύμφωνα με την πρόσφατη ομόφωνη απόφαση του Κοινοτικού Συμβουλίου Πηγαϊδακίων προς το Δημοτικό Συμβούλιο Φαιστού, αποτυπώνεται η αγωνία της τοπικής κοινωνίας για την προστασία, την καθαριότητα, τη φύλαξη, την οδική ασφάλεια και τη διατήρηση του παρθένου χαρακτήρα της περιοχής. Η τοπική αυτοδιοίκηση, προσπαθώντας να καλύψει το υφιστάμενο διαχειριστικό κενό, κατέθεσε προτάσεις που περιλαμβάνουν τη θέσπιση οικονομικού αντιτίμου για την κάλυψη ανταποδοτικών αναγκών (καθαριότητα, υποδομές στάθμευσης, συντήρηση δρόμων), με παράλληλη πρόβλεψη απαλλαγών για τους δημότες της περιοχής, τους κτηνοτρόφους, τους ιδιοκτήτες γης, τους τοπικούς επαγγελματίες και τους προσκυνητές. Ωστόσο, η πρωτοβουλία αυτή αναδεικνύει την απουσία της ίδιας της Πολιτείας, η οποία αφήνει τους τοπικούς φορείς εκτεθειμένους στην προσπάθειά τους να διαχειριστούν έναν χώρο εθνικής και περιβαλλοντικής εμβέλειας. Η διοίκηση, η φύλαξη, η διαχείριση και

η επιβολή τυχόν όρων πρόσβασης ή τελών σε περιοχές του δικτύου Natura 2000 συνιστούν αποκλειστική θεσμική αρμοδιότητα του Κράτους και του Οργανισμού Φυσικού Περιβάλλοντος και Κλιματικής Αλλαγής (ΟΦΥΠΕΚΑ), υπό την προϋπόθεση ύπαρξης Προεδρικού Διατάγματος και δεν θα έπρεπε να μετακυλίνουν στους Δήμους. Επιπλέον, οποιοσδήποτε σχεδιασμός περιορισμών ή ανταποδοτικών μέτρων οφείλει να κινείται αυστηρά εντός των συνταγματικών ορίων της Αρχής της Ισότητας (Άρθρο 4 Σ.) και της προστασίας των κοινόχρηστων φυσικών αγαθών (Άρθρο 24 Σ.), διασφαλίζοντας παράλληλα τη ρητή μέριμνα για τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες (ΑμεΑ, άνεργοι, πολύτεκνοι). Η καθυστέρηση του Υπουργείου Περιβάλλοντος να θεσμοθετήσει την απαιτούμενη Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη (ΕΠΜ) και το οριστικό Προεδρικό Διάταγμα Προστασίας, κατά παράβαση της Κοινοτικής Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, δημιουργεί θεσμικό κενό και προκαλεί σύγχυση ως προς τις αρμοδιότητες. Παράλληλα, κατά την ουσία του Ν. 4685/2020, οποιοδήποτε μέτρο διαχείρισης προϋποθέτει την προηγούμενη εκπόνηση και έγκριση Μελέτης Φέρουσας Ικανότητας από τον ΟΦΥΠΕΚΑ, λαμβάνοντας υπόψη και τον ιδιαίτερο χαρακτήρα ενός ανοικτού, παραθαλάσσιου φαραγγιού με ελεύθερη πρόσβαση και από τη θάλασσα.

Επειδή η τοπική κοινωνία και η αυτοδιοίκηση ορθώς αναζητούν λύσεις για την προστασία, την καθαριότητα, τη φύλαξη και την ασφάλεια του Αγιοφάραγγου Ηρακλείου Κρήτης, υποχρεώσεις όμως που αποτελούν αμιγώς κρατική ευθύνη και πρέπει να καλύπτονται από την Πολιτεία.

Επειδή η ελεύθερη πρόσβαση στο φυσικό περιβάλλον συνιστά συνταγματικά κατοχυρωμένο κοινόχρηστο αγαθό (άρθρα 4 & 24 Σ.) και η διαχείρισή του οφείλει να διέπεται από εθνικό σχεδιασμό, χωρίς να μετακυλιέται το κόστος στους πολίτες ή να δημιουργούνται νομικά μετέωρα σχήματα.

Επειδή η Πολιτεία οφείλει να καλύψει άμεσα το θεσμικό κενό, για να μην υπάρχουν τοπικές εντάσεις, ολοκληρώνοντας την Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη και το Προεδρικό Διάταγμα Προστασίας σύμφωνα με την κοινοτική νομοθεσία (Οδηγία 92/43/ΕΟΚ).

Ερωτώνται οι κ.κ. Υπουργοί:

1.Πώς σκοπεύει η Πολιτεία, μέσω του Υπουργείου Περιβάλλοντος και του ΟΦΥΠΕΚΑ, να υποστηρίξει την ουσιαστική προστασία, φύλαξη, καθαριότητα και ασφάλεια του Αγιοφάραγγου στηρίζοντας έμπρακτα τις ανάγκες που αναδεικνύουν η τοπική κοινωνία και ο Δήμος Φαιστού;

2.Για ποιους λόγους καθυστερεί η θεσμοθέτηση της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης, του Προεδρικού Διατάγματος Προστασίας και του ολοκληρωμένου Σχεδίου Διαχείρισης για την περιοχή Natura 2000 στο Αγιοφάραγγο;

3.Ποιο είναι το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο σχετικά με την αρμοδιότητα επιβολής τελών ή μέτρων ελεγχόμενης πρόσβασης σε περιοχές Natura 2000 και πώς διασφαλίζεται ότι οι σχετικές πρωτοβουλίες εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της Πολιτείας/ΟΦΥΠΕΚΑ και συνάδουν με τις συνταγματικές αρχές της ισότητας και της προσβασιμότητας στα δημόσια αγαθά;

4.Προτίθεται ο ΟΦΥΠΕΚΑ να προχωρήσει στην εκπόνηση Μελέτης Φέρουσας Ικανότητας για την περιοχή Αγιοφάραγγου Κρήτης, προκειμένου να καθοριστούν με επιστημονικά κριτήρια τα αναγκαία μέτρα προστασίας του οικοσυστήματος και της ασφάλειας των επισκεπτών;

Ο ερωτών Βουλευτής

Ευάγγελος Αποστολάκης